Hoofdthema's en uitgangspunten voor het strategisch masterplan Universiteitskwartier | 19 september 2019

Gemeente Amsterdam

Hoofdthema	Uitgangspunt **In het Universiteitskwartier …**
1. *Leefbaarheid en veiligheid:* - Het Universiteitskwartier is de plek van én voor mensen - Zorg dat verschillende doelgroepen (bewoners, studenten, werknemers UvA en bezoekers) met elkaar bijdragen aan een prettig leefklimaat - Een prettig leefklimaat is: geen (geluids)overlast, (sociaal) veilig, harmonieus samengaan van doelgroepen, gedrag dat zich voegt in deze omgeving van rust, sereniteit en levendigheid	**… staat de leefbaarheid voorop.** Toelichting: mensen bepalen de sfeer. De sfeer op het Universiteitskwartier is dat er verschillende doelgroepen zijn, die tezamen in harmonie wonen, werken, studeren en bezoeken. **… wordt de leefbaarheid actief beheerd.** Toelichting: om te zorgen voor een fijn leefklimaat waar verschillende doelgroepen in harmonie verkeren, zal tijdens de bouwactiviteiten en daarna actief beheer georganiseerd zijn. Hierbij moet duidelijk zijn wie waarvoor verantwoordelijk en aanspreekbaar is. **… wordt de drukte gemanaged.** Toelichting: het Universiteitskwartier is openbaar toegankelijk en iedereen is welkom. Naar verwachting zal het gebied aantrekkingskracht uitoefenen op bewoners, studenten, medewerkers van de UvA en bezoekers van de universiteitsvoorzieningen. Dit zal ook levendigheid met zich mee brengen. Deze zal, waar nodig, goed begeleid moeten worden om levendigheid hand in hand te laten gaan met leefbaarheid. **… is het veilig.** Toelichting: onderdeel van het actieve beheer is het zorgdragen voor een veilige omgeving, onder meer door toezicht en het voorkomen van anonieme plekken.
2. *Identiteit:* – Combinatie van gebouwen en open ruimtes – Sterk contrast tussen rust en sereniteit ('oase') in het middengebied en meer dynamiek aan de randen – Groen en water dragen bij aan het bijzondere karakter van dit gebied – Combinatie van functies (wonen, onderwijs, onderzoek en voorzieningen), waarvan geen van de functies een andere functie moet belemmeren – Daar waar ontmoetingen plaats vinden in de openbare ruimte, moeten deze zich verhouden tot het rustige en serene karakter	**…is een balans tussen functies.** Toelichting: door een juiste balans van de functies in het Universiteitskwartier (studeren, werken, wonen, bezoeken) wordt het gebied als geheel ervaren als rustig, sereen en levendig. Daar waar sprake is van meer functies bij elkaar moet de ene functie de andere niet belemmeren. Voor specifieke onderdelen van het gebied kan het echter ook gaan om één (dominante) functie, zoals het wonen. **… is het rustig, sereen of levendig.** Toelichting: door de juiste balans van functies in het Universiteitskwartier wordt het gebied als geheel ervaren als rustig, sereen of levendig. Voor deelgebieden waar sprake is van één (dominante) functie zal het gaan om ofwel rust (zoals bij het wonen), ofwel sereniteit (zoals bij enkele hofjes) ofwel om levendigheid (zoals bij het studiecentrum annex bibliotheek). **… vinden ontmoetingen plaats.** Toelichting: in de gebouwen treffen studenten, medewerkers en gasten van de UvA en bezoekers van de voorzieningen elkaar. Daarbuiten zullen ontmoetingen – in de binnenterreinen en het groen – zich nadrukkelijk voegen in de rust en sereniteit. … **komen voorzieningen die passen bij het kennis- en woonmilieu.** Toelichting: er zal voor gezorgd worden dat de voorzieningen bezoekers aantrekken die bewust kiezen voor het rustige, serene en contemplatieve karakter van het gebied. Voor vertier en vermaak moet men naar andere delen van de binnenstad. Zo wordt overlast voorkomen. **… wordt 'eigenaarschap' gefaciliteerd.** Toelichting: er zal voor gezorgd worden dat het gebied uitstraalt dat de bewoners, ondernemers, studenten en medewerkers van de UvA 'over het gebied gaan'. Vanuit betrokkenheid, gebruik en concrete inzet in beheer. Denk bijvoorbeeld aan het zelfbeheer van het groen.
3. *Toegankelijkheid:* – Het Universiteitskwartier moet in de luwte van de dynamische binnenstad blijven liggen, maar is door ontsluitingen wel goed verbonden met de andere delen van de binnenstad – Als je het Universiteitskwartier betreedt, moet duidelijk zijn dat dit gebied zijn eigen sfeer heeft en hierbij passend gedrag hoort. De entrees moeten dit gedrag oproepen – Daar waar de binnenterreinen openbaar zijn, geldt dat een bezoeker zich bewust is van wat voor gedrag hierbij hoort	**… zijn de verbindingen en ontsluiting met de omgeving verbeterd.** Toelichting: het Universiteitskwartier zal voor voetgangers en fietsers goed aangesloten zijn op doorgaande routes. Om een serieus alternatief te zijn voor bevoorrading en logistiek per auto, zullen ook de waterwegen rondom het Universiteitskwartier goed ontsloten moeten zijn. **… zorgen de entrees/poorten voor een gepast gedrag.** Toelichting: iedereen is welkom, maar men is zich bij het betreden van het gebied ervan bewust dat het Universiteitskwartier een luwtegebied is, waar in de rust gewoond, gestudeerd, gewerkt en onderzoek wordt verricht. **… is duidelijk welke openbare ruimte publiek, semipubliek en privé is.** Toelichting: de karakteristieke hovenstructuur zorgt voor verschillende type openbare ruimtes. Sommige zijn openbaar, andere semi –openbaar of zelfs privé. Voor iedereen moet dit duidelijk zijn, bijvoorbeeld via de inrichting en/of het beheer. Uitgangsput is dat het Universiteitskwartier zo veel als mogelijk publiek toegankelijk is. Maar met het oog op de leefbaarheid en veilig kunnen specifieke binnenterreinen (hoven, tuinen) door de dag heen in toegankelijkheid verschillen. Een binnentuin waar omheen veel gewoond wordt, kan overdag openbaar toegankelijk zijn, maar in de avonduren en 's nachts tijdelijk worden afgesloten met oog op de leefbaarheid en veiligheid. **… wordt zelfbeheer actief ondersteund.** Toelichting: de binnenterreinen (hoven, tuinen) die nu door bewoners zelf worden beheerd, laten zien dat openbare toegankelijkheid hand in hand kan gaan met rust en respectvol gedrag. Blijkbaar dragen zelfbeheer en de wijze waarop deze ingericht zijn bij tot gewenst gedrag. Zelfbeheer dient daarom gestimuleerd te worden in het Universiteitskwartier, maar mag nooit tot een verplichting leiden.
4. *Historie en monumentaliteit* – Versterk het historische karakter – Verbeter het ensemble van monumenten en nieuwbouw	**… is de hovenstructuur versterkt.** Toelichting: een van de bijzonderheden van het Universiteitskwartier is de hovenstructuur. Deze hovenstructuur, met karakteristieke en verschillende binnenterreinen en tuinen, zal stedenbouwkundig en beheersmatig versterkt moeten worden.

– Beperk historie en monumentaliteit niet alleen tot de gebouwen. Geef meer ruimte aan groen (en het water), zoals het ooit ook geweest (en beloofd) is . – Denk na over welke functie in welk gebouw komt, wat dit voor 'traffic/drukte' oproept en of dan nog sprake is van een openbare ruimte die past bij de sfeer van het gebied. Denk in termen van 'laadvermogen'.	**… is de samenhang tussen de gebouwen verbeterd (ensemble).** Toelichting: samenhang tussen het ensemble van rijksmonumenten en nieuwbouw verbeteren. **… is de aansluiting van gebouwen op openbare ruimte verbeterd.** Toelichting: door opnieuw te bepalen waar hoofd- en secondaire entrees komen. **… zijn openbare ruimtes en gebouwen aan te passen aan nieuwe eisen des tijds.** Toelichting: openbare ruimtes en gebouwen moeten flexibel/adaptief zijn, bijvoorbeeld door een studiezaal na verloop van tijd te gaan gebruiken als werkplek.
5. Bereikbaarheid en logistiek: – Zorg dat fietsers door het gebied heen kunnen rijden. – Zorg dat fietsers en het parkeren van fietsen elkaar, letterlijk en figuurlijk, niet in de weg zitten. – Biedt bewoners mogelijkheden om hun fiets te parkeren dicht bij huis, ofwel in fietsparkeerstalling (mits altijd bereikbaar voor bewoners), ofwel op straat. – Zorg dat voetgangers zich gedragen naar de sfeer van het gebied en niet al te dominant worden op straat. – Stimuleer logistiek en bevoorrading via water. – Zorg dat invulling wordt gegeven aan het autoluw maken van de binnenstad.	**… heeft de voetganger voorrang, maar is niet te dominant aanwezig.** Toelichting: een autoluw gebied dat primaat geeft aan het langzame en rustige verkeer (voetganger en fietser) past bij de sfeer en het karakter van het gebied. Wanneer dit leidt tot grote groepen bezoekers te voet die lawaai maken en het leefklimaat verstoren, dan is dit niet de bedoeling. **… is onderdeel van doorgaande fietsroutes, onder voorwaarden.** Toelichting: om goed bereikbaar te zijn voor fietsers zal het Universiteitskwartier goed aangesloten moeten zijn op doorgaande fietsroutes. Echter, wel op zo'n manier dat het fietsverkeer over het Universiteitskwartier noch conflicteert met de in- en uitgangen van parkeervoorzieningen in het gebied, noch met de openbaar toegankelijke binnenterreinen (hoven, tuinen). **… is het fietsparkeren op eigen terrein.** Toelichting: de UvA zorgt dat studenten en medewerkers hun fiets inpandig kunnen parkeren en dat entrees van de fietsparkeervoorzieningen buiten het verblijfsgebied liggen. **… vindt de logistieke bevoorrading plaats aan de randen.** Toelichting: verstoring van het verblijfsgebied wordt voorkomen door bevoorrading en afvoer van afval aan de rand van het BG-terrein en Oudemanhuispoort plaats te laten vinden. Hier hoort ook bevoorrading over water bij. **… worden de waterwegen benut voor logistiek en bevoorrading.** Toelichting: stimuleer het gebruik van het water voor logistiek en bevoorrading van de UvA, maar ook voor de logistiek en bevoorrading van andere ondernemers en bewoners. **… is de verkeersveiligheid geborgen.** Toelichting: scheiden van verkeersstromen kan de verkeersveiligheid verbeteren. Autoluw is hiervoor een manier.
6. Duurzaamheid en groen: – Bied ruimte voor duurzame innovatie en experimenten. – Beperk verduurzaming (van gebouwen, water, energie) niet tot de gebouwen van de UvA, maar betrek ook andere eigenaren bij de verduurzaming. – Waardeer de verschillende functies van groen (gezondheid, welzijn, ontmoeting, geluidsdemping, klimaatadaptatie) en geef meer ruimte hiervoor in het gebied.	**… wordt ingezet op het collectief verduurzamen en energieneutraal maken van het gebied** Toelichting: het Universiteitskwartier zal even zo veel energie gebruiken als het zelf opwekt of mogelijk zelfs extra voor anderen. Probeer de investeringen in verduurzaming (energie, warmte, et cetera) zoveel als mogelijk gebiedsgericht of mogelijk zelfs ook met de omgeving van het Universiteitskwartier te organiseren. Betrek hierbij ook andere eigenaren dan UvA, zoals andere eigenaren en exploitanten van vastgoed. **… is men circulair** Toelichting: geen eindige grondstoffen uitputten en reststoffen volledig en opnieuw inzetten. Vooral voor de bouw bedoeld, maar mogelijk ook voor de materialisatie van de openbare ruimte. **… zijn gebouwen en openbare ruimte klimaatbestendig** Toelichting: door klimaatverandering stijgt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen. Ruimtelijke inrichting, gebouwen en openbare ruimte zijn hierop voorbereid. **.. wordt geëxperimenteerd met nieuwe vormen van verduurzaming** Toelichting: verken de mogelijkheden hoe de grachten rondom het Universiteitskwartier ook kunnen bijdragen aan innovatie en verduurzaming. **… is meer groen** Toelichting: zorg dat er in het gebied meer groen komt. **… dient het groen vele doelen** Toelichting: groen is niet alleen fijn om er naar te kijken en er even te zitten, maar zorgt ook voor biodiversiteit, een gezonde leefomgeving, een prettige woonomgeving, een stimulerende onderwijs- en onderzoeksomgeving en het kan ook nog eens geluid dempen. Zorg dat daar waar vergroend wordt, duideljik is welke doelen beoogd worden en dat deze aansluiten op de gewenste sfeer.